

Observatoriul este de două ori în
septembra, Miercură și Sâmbăta.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 an întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai mult pe
anu; — trimis cu postă în
înțrul monarhiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinătate pe 1 anu 10 fl. său
22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11
franci. — Numeri singurati se
dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anul III.

Nr. 40.

1880.

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Franciscu Palacký.

(Urmare.)

Este de prisosu a mai demonstră, că situația statului austriacu, cu privire la relațiunile naționalitatilor, difere în modu esențial de tōte celelalte state din lume. Este adeverat că d. e. gigantică Russia coprinde în sinulu seu și mai multe poporatiuni de cătu Austri'a; dar cu tōte acestea poporatiunea sa principală, cea slavo-russa, reprezinta nici mai multu nici mai puținu de cătu 84 procente a intregei sale poporatiuni. În alte tieri, precum în Franci'a, Angli'a, Prussi'a etc. acăsta proporțiune este inca și mai favorabila pentru poporatiunea principală. Din contra în Austri'a germanii reprezinta d'abea 23 procente, magarii 14%, italienii și romani la vreo 17%, și slavii 45% a intregei poporatiuni. Slavii reprezinta majoritatea relativă, ei înse cu privire la tradițiunile loru limbistice, istorice și literarie se subinpartă în mai multe seminti, asia în cătu ei cu greu se potu numi unu singuru poporu. Marea emigratiune a popóralor, care isi luase inceputul înainte de acăsta cu cincispre-dieci secole, isi pierdă furi'a sa si se opri prin navalirea magiariloru intemplata înainte de acăsta cu o mīia de ani în Ungari'a, pe teritoriul actualelui statu austriacu. Navalirea magiariloru au devenit inceputul pentru slavi principalului obstacol, care i-au impiedicatu că în cursul timpului se se unescă intr'unu întregu organicu, că statu naționalu, asia precum le au successu acăsta vecinilor germani.

Că natiuni de origine atătu de diferita, s'au unitu înainte de acăsta cu trei secole, prin tractate încheiate de buna voia, în statulu austriacu într'o unitate de statu, acăsta eu o consideră că este o mare bunetate, pe care provedinti'a divina le a oferită acelor natiuni. Se admitemu, că acăsta nu s'ar fi intemplatu și că fiacare din aceste natiuni si-ar fi conservat deplin'a loru su-

veranitate: prin căte lupte sangerose și reciproce n'aru fi trecutu ele pāna acum! și poate că unele din ele si-ar fi aflatu chiaru și peirea în acele lupte! De să este adeverat, că o astfelu de uniune oferea mai puținu terenu pentru ambitiunea și pofta de domnia a singuratecelor persoane: dar prin acăsta nu au disparutu și ocasiunea pentru o activitate onesta de statu.

Asia numit'a onore, care deriva din opresiunea altor'a, nu se deosebesce în esentia, de onore, său mai bine disu, infamia banditului, ci numai dupa marimea gradului seu. Candu înse cineva afirma, că uniunea n'au fostu totudeauna facuta în favorul partilor constitutive ale intregului, apoi nu voiu negă nici-decum, că s'au facutu forte multe, care nu trebuea se se facă și că unele s'aru fi potutu face cu multu mai bine. Sentenția dréptă asupra trecutului apartiene înse singuru și numai lui D-dieu și istoriei. Considerările politice facute asupra trecutului au a fi instructive, dar scopulu loru trebue se fia numai presintele și viitorulu, pentru că din organismulu statului se poate fi delaturat celu puținu aceea, ce în trecutu s'au aratatu a fi inpedicatori și stricatirosu.

De őreces eram petrunsu de aceste adeveruri, déjà pe candu am adressedat la 11 Aprilie 1848 cunoscut'a mea declaratiune către parlamentulu din Frankfurt, am fostu disu: „Déca statulu austriacu n'ar există déjà de multu, apoi în interesulu Europei, în interesulu umanitatii ar trebui se se grăbesca a ilu infinită.“ Aceste cuvinte au ajunsu a isi castigă aproape unu renume universalu, prin renumitulu banu Jelacic, care le-a scrisu pe standardul seu, sub care în timpulu celu mai criticu, s'au luptat pentru unitatea și independența Austriei.

Dupa ce înse au trecutu dilele de pericolu și candu erași se inbuldieau la cărm'a statului barbari de aceia, pentru cari totu ce nu apartiene nobletiei său chiaru este slavicu, nu merita consi-

derare, fiindu nenobilu, am cadiutu si eu subt anathem'a generala si in Vien'a s'au aflatu scriitori, cari probabil că pentru că cunoșteau convictionile mele mai bine de cătu eu insumi, isi permisera a imi inpută, că eu insumi sunt suparatu de focu asupra'mi, pentru că am avutu imprudentia a exprimă acele cuvinte. Asigură inse, că nu m'am indoit u unu singuru momentu despre adeverul acelor cuvinte si că prin urmare astadi, că si pāna acumă, le sustienu cu firmitate si speru a le sustinea pāna la finea vietiei mele. Si de őreces sunt responsabilu pentru ele lumei si posteritatiei, me simtiu debogat si am deci si dreptulu, a me declară cum le am intielesu atuncea si acumă. Si tocmai acăsta declarare este obiectul si coprinsulu acestor espuneri, atătu a celor premergători, cătu si acelor ce voru urmă. Asiu vrea se espunu, cum am dorit u pāna acumă si cum dorescu eu si acumă, că se fia regulat u organismulu internu alu Austriei.

(Va urmă.)

Din Bucovin'a.

(Urmare.)

„Nu sciu pentru ce ănim'a imi palpita cu violența, pentru ce sufletul mi se misca candu cugetu la femeia romana?“

Ce-i dorescu eu? Viétia!

Ce-a facutu ea? a salvatu Romanismulu!

Femeia romana este o aparatiune rara, e mai multu decătu o femeia. ănim'a ei e unu tesauru nesecat de amoru, de abnegatiune, de curagiu si devotamentu, gur'a ei de canta, de vorbesce ori de saruta, contine numai melodie, eloçentia si dulcetia. Déca ar potea vorbi bravii lui Michaiu, ai lui Stefanu. Hora si Jancu, ne-aru spune că femeia le-a datu sarutulu de eroi“*)

O umbre maretie ale trecutului nostru: Elen'a — mama lui Stefanu, regin'a mamelor.

*) Doruri si sperante de Dr. J. C. Dragescu, Turinu 1871 pag. 36.

Foisiór'a „Observatoriul“.

Cultur'a adeverata este sorgintea principală din care isvoresce fericirea popóralor.

(Disertatiune.)

(Urmare si fine.)

Români au apus, evulu vechiu s'a terminat, a urmatu apoi evulu mediu, invaziunile barbariloru au conturbat liniscea popóraloreuropene, s'a incubat despotismulu, care n'a voită a intielege cuvintele investiturei mantuitore, popórale n'au potutu fi fericite si indestulite cu sōrtea loru; pentru aceea dar a trebuitu, că se urmedie o alta epoca, epoca luminei: evulu nou, fiindu cu mijlocele cele vechi, care au concessu, că reulu se se inradacinedie asia de afundu, n'a fostu cu potintia vindecarea. Ajutoriul numai dela o schimbare radicale s'a potutu speră, a trebuitu se se schimbe ămeli omenilor; individii au trebuitu se se emanicipedie din cerculu egoismului. In ămîne au trebuitu că se se aprindia focul simtiului datorintelor, alu responsabilitatei si dorint'a de impacare.

Schimbarile si reformele s'au inceputu. Europa s'a scaldatu in unu oceanu mare de sange, dar ranele reului cu atăta versare de sange inca nu s'au spalat de totu, pentru că popórale nici acum in epoca acăsta a luminei si a culturei, nu sunt destul de fericite si indestulite cu sōrtea loru; deci mai este inca multu de vindecat, sunt inca multe reforme de facutu. E dreptu aceea ce dicu barbatii secolului presinte, că cultur'a e lumin'a si facili'a conducețore la fericire. Acelu poporu care are cultura adeverata, acela are si viétia; inse cultur'a statelor de astadi neglige forte multe principii salutare dela cari depinde binele socialu.

Bunastarea omenimei nu pretinde o astfelu de cultura, prin care omulu devine dispreiutoriu, ingamfatu si egoistu; pentru că cultur'a e unilaterală decă nu se estinde la omulu intregu, la tōte facultatile si insusurile lui: la spiritu, la corpu si sentimente. Cultur'a nu trebuie se fia indreptata singuru si numai spre agerarea mintiei si a facultatilor spirituali, ea trebuie se fia indreptata totuodata si spre nobilitarea ămeli, spre pastrarea si plantarea sentimentelor morali. Christosu, modelul crestinismului au aratatu calea si directiunea culturei

adeverate. Cultur'a crestina impune individilor datorintie, nu numai fatia de statu si societatea omenesci, ci chiaru si fatia de ei insusi si fatia de Dumnezeu; pentru că pe cum e superfluu a radică scōle, déca acele nu sunt basate pe moralitate si religiositate, chiaru asia de vane voru fi acele tendintie, cari au de scopu latrlea culturie indreptate spre ruinarea religiunei si a moralitatiei. Dica ori si ce propagatori liberalismului modernu; adeverul va remanea, că acea cultura, care n'are base religiose si morale, nu va poté mijloci nici odata fericirea individilor si a societății omenesci. Reulu sociale va remanea o rana nevindecata, unu morbur inbetranit, déca nu se voru luă mesuri spre moralizarea maselor popóralor si pentru consolidarea religiunei. Déca la estinderea culturiei aceste puncte de vedere nu se voru luă in considerare, atunci pe di ce merge se va mari disordinea sociale si miscarile reumatice, cari potentiadă passiunile multime, ce alergă dupa comoditate si doresce voluptatile trecetore. Conformu epocii de astadi o asia cultura ar fi de dorit, care se fia radinata pe principiile crestinesci. Crestinismulu a eliberat popórale si natiunile din ghiarele barbarismului funestu, numai acăsta poate fiucsă carier'a culturie si a progressarei omenesci. E necessaria dar la tōte partile popóralor o astfelu de cultura, care face din omu, omu, adeca: care e indreptata spre nobilitarea mintiei si a ămeli, spre deșteptarea energiei si a vointiei de lucrare, care conduce spre stimarea datorintelor omenesci, spre prețuirea chiamarei si a vietiei toturor. Numai o atare cultura, va fi capace a indreptă slabitudine multime, relațiunile morali si spirituali ale individilor; numai o astfelu de cultura va poté vindecă ranele corpului societății omenesci. Acăsta va fi cultur'a adeverata, care va inbrătăsi omulu intregu cu tōte facultatile lui: spirituali, morali si corporali. In intielesulu acesta apoi vomu poté dice cu totu dreptulu, că cultur'a este viétia si poterea care conduce destinele si mijlocesce fericirea popóralor.

... prim'a condiție — dice Dr. I. Rohl in oper'a sa*) — pentru consolidarea binelui comunu e

*) Religiunea din punctu de vedere politico-juridicu de Dr. Ioanu Rohl adv. in Amsterdam, dupa traducerea germana de Sylviu Rezeiu, Oradea-mare, 1879, pag. 1 et 2.

Ori-ce inserate,

se platesc pe serie său linii, cu litere merunte garmoniu, la prima publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurus publicu.

Prenumeratiile se potu face in modul celu mai usioru prin assemnatuniile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriul“ in Sibiu.

démna consórtie a lui Michaiu, Rucsandri'a, flică eroica a lui Vasile Lupulu — unde sunteti, de nu ve aretati celu puçinu in visu nepotelor vóstre bucovinene, că se vedeti cătu de departe sunt ele de voi, cătu de desfigurate sunt capetele si ănamele loru, si astfelui vediendu-le se le deplangeti?

Deplorabila romanca bucovinéa!

Tu ti-ai pierdutu moscenirea, suvenirile tale sunt innecate, intrég'a t'a fintia-i strinsa in clescele codatului fracu, ochii tei vedu prin sticle intunecatore, mersulu teu schimositu te amenintia cu carciatur'a lui Tersite. Mangae-te inse, că tu nu esti caușa starii la care ai ajunsu! Asupra sórtei tale au se dea respundere aceia, cari punendu-ti retiele pe mani si picioare — te-au trasu dupa ei fara voi'a ta. — Séu dóra voi eei din „esceptiune laudabila“ tienut'a-ti vreodata sfatu cu ănim'a vóstra, că se deschideti si femeiloru calea spre „esceptiune laudabila?“ Redicatu-v'ati vreodata vócea vóstra pentru infiintarea unui institutu nationalu in tiéra, in care fetitile vóstre aru-trebuí se se crésca romanesce? . . .

Cea mai buna educatória a copilei este mam'a. Pâna la etatea de 10 ani copil'a va fi educata in casa. Dela etatea de 10 ani in susu va fi data intr'unu institutu de educatiune. (Preotii si jndecomunu romanii bucovineni la ce institute de educatiune dau ficele loru? . . . la institute straine!) Institutele straine sunt fatale pentru romane. Junele romane trebue crescute in amorulu patriei, in cultulu nationalitatiei si alu mandriei nationale.

Acolo unde mamele cresc copii in amorulu patriei si libertathei, unde fetele sciu sacrificá coron'a de mirésa pe altariulu patriei, unde matrónele asemenea mariloru femei romane si grece inbraciósiedia copii ce revinu dela lupta victoriosi si respingu pe celu lasiu, acolo tirani'a nu va domni, ci va inflorí libertatea adumbrata de ănim'a femeii.*)

De-ati cugetatu voi bucovineniloru „din esceptiune laudabila“ la infiintarea unui institutu de crescere pentru fetitie in tiér'a nóstra, fia spre glori'a cugetariloru vóstre; éra de n'ati cugetatu, ascultati cu multa luare aminte cum ve predica „Observatoriulu“ Nr. 18 a. c.

Barbati romani! Prea suntemu egoisti oricandu e vorba de educatiune si invetiatura mai multa pentru ficele nóstre. Cătiva barbati romani locuitori in Clusiu, inspirati de ide'a sublima si salutarie de a inaltia pe femeia la rangulu cuvenitui ei alaturea cu noi, atâtu dupa legile naturei, cătu si dupa ale evangeliei si totu-odata in interesulu nostru strictu nationalu, asuda si muncescu de cătiva ani la infiintarea unui fondu pentru o scóla romanesca de fetitie acolo in locu; dara candu vedi micul capitalu adunatu pâna acum, i-ti vine se-ti

*) „Doruri si sperantie“ pag. 72.

tunecimea nescintiei; in evulu mediu n'a potutu fi bine, că despotismulu subt pretestulu religiunei au domnitu asupra popóraloru orbite de radiele luminei, pentru aceea a trebuitu, că dupace li s'au deschisu ochii popóraloru, cu versari de sange atâtu de mari se se restórne acele institutiuni putrede si se urmedie evulu nou. Noi suntemu in evulu nou si vedem, că nici acum nu e destulu de bine, dupa cum amu poté dorf dela secolulu nostru celu cultu si civilisatu. Caus'a reului presinte este, că omenimea in partea ei cea mai preponderanta, in dilele nóstre cu cătu se bucura de sciuntia si facultati mai mari, cu atâta voiesce a se departă mai tare de cele mai sacre ale sale: de principiale religiunei. „Déca in dilele nóstre unu individu órecare neinsemnatu, voiesce a esi din obscuritatea ce'lui incongiura, usioru o pote face, pentru că mijlocele i stau indemana. . . . Nu trebue de cătu se lase cursu liber urei sale nopotinciése — fatia de religiune —: si numai de cătu va fi incongiuratu de o multime mare, care ilu va preamarí si inaltia, că pe unu erou insemnatu. . . . Orice satira facuta asupra religiunei afia recunoscinta si se premidia, că si candu statulu si-ar astă fericirea numai in crescerea necredinciosiloru si n'ar cunoscé inamicu mai inversiunatu, de cătu chiar religiunea.“ *) Intre inpregiurările de astadi, déca luamu in considerare multimea seducetoriloru, coruptiunea si putrediuinea morale in multe locuri a ajunsu la culme, asia, in cătu potemu vedea cu ochii, că inmoralitatea, acelu vierme reutaciosu, care atâtea institutiuni a ruinatu, pe di ce merge, se nisuesce a returna si cele ale evului presinte, a schimbă fati'a Europei, că se pregatesca calea unui altu evu, in care omenimea apoi dora dupa espririntie triste se va sc'i impacá cu religiunea si cu statulu, că se fia impacata si cu sine insasi. „Va veni n'opte intunecosá si va acoperi cu cétia reutatea. . . . Sbiciul pusu in mân'a necredintie, va flagelá pâna la sange popórale retacite. Omenimea se va scaldá intr'unu Oceanu de sange si lacrime, si uniculu folosu ce-i va remanea va fi esperentia: că societatea omenesca fara de religiune nu ajunge nimicu.“ **)

O fóia politica din Berlin cu finea anului trecutu

pui ochii in pamantu. Noi nu vomu fi aceia, carii se ceremu cumva inmultirea femeiloru „filosófe“, numite la anglii si la germani Blastrumpf, care sara bucatele de cete doue si trei ori, iti punu pe mésa carnea neferta séu fcriptur'a arsa scrumu, salat'a nespala; pretindemu inse cu tóta perseveranti'a, că se crescemu femei, care se fia cum dice poporulu, si de ruga si de fuga, si de mama si de dama, se se inverta cu chiale de breu in bucataria si camara, că si in salóne inpregiuru de óspeti, se scia comandá in sfer'a activitathei loru femeiesci si se pote apretia vocatiunea barbatiloru trecuti prin cursuri scolastice de cete 10—15 ani, ajunsi apoi in positioni sociali, in care cea mai infricosiata pedépsa ce i-s'ar potea dicta pentru tóte pecatele tineretieloru sale ar fi, că se traga dupa sine pe cete o consórtie, care se stă că o muta tocma in societatile cele mai alese in care este chiamatu a functioná, séu a se presentá barbatuseu; că-ci apoi in casuri de acestea se nu ne miram, déca umii tineri isi cauta socii din alte natiumi, precum nu avemu dreptu se ne miram, déca ficele nóstre tremura de fric'a unoru petitoru trecuti prin scóle, dara badarani si brutalii in portarile loru.“

Alterius sic altera poscit opem res et conjurat amice.

„Se nu ne mai ocupam numai că diletanti de crescerea femeiloru nóstre, că se nu platum odata cu viéti'a nóstra nationala egoismulu nostru. Din cete fonduri de-ale cleruriloru de ambele confessiuni s'au publicatu de cătiva ani incóce, amu potutu vedea cu totii, că ne sta fórtie reu a ne totu vaierá, séu cum dice asia de nimeritu episcopulu Popasu, a ne „milogí“ la tóta lumea, totu numai de seracia. Déca clerurile nu dispunu inca de capitaluri cu diecile si cu sutele de milioane, au inse dejá cu milionulu si cu sutele de mii, numai doue diecese sunt serace. Celealte potu se-si inpartia veniturile asia, in cătu se sustiena in fia-care diecesa celu puçinu cete o scóla confessionala centrala de fetitie, de cete 5—7 classe, peste acésta fia-care metropolia se aiba cete o scóla pedagogica buna pentru fetisore, care dorescu a inbraciósia frumós'a, de si spinós'a vocatiune de docenta, de professóra. Cautati la escelentele progressu facutu in Romani'a cu scólele pedagogice de fetitie. Plina e tiér'a de professóre, dintre care mai multe se casatorescu totu cu professori si asia intre inpregiurari anumite ale vietii, barbatulu pote supleni pe femeia, déca nu esista si o a dou'a si o a trei'a collega că se o suplinescă.“

„Până candu acésta scóla saracutia de fetitie in Sibiu? Si pâna candu Oradea va mai asteptá inmultirea fondui inceputu din colecte inainte cu vreo 10 ani pentru infiintarea unei scóle romanesce de fetitie? Éra din fondurile de milioane ale

a publicatu intre altele unu passagi, in care dice, că Wilhelm regele Prusiei audiendu despre atentatulu dela Moscov'a indreptat contra Tiarului rusescu, s'a esprimatu in modulu urmatoriu: „Déca nu schimbam directiunea politicei nóstre, déca nu ne ingrigim, că se damu educatiunei tinerimei o baza mai solida si mai sanetosa, déca nu concedemu religiunei loculu ei meritat, déca ne incercam a guberná numai cu instrumente auxiliare: atunci, tronulu nostru se va ruiná si societatea omenesca va deveni prad'a evenementelor celor mai teribile. N'avemu timpu de pierdutu!“

De aici potemu vedé, că si regii, cari voiescu a domnii nu numai asupra popóraloru, ci chiaru si asupra bisericei, sunt convinsi, că tronulu li se clatina si cu ómenii neconsciintiosi nu potu guberná; ei sunt siliti vrendu nevrendu a pune capetu coruptiuniloru comisie de confidentii loru, prin cari au voit a-si sustinea poterea, pentru că la din contra reulu socialu va cresce totu mai tare pe di ce merge, si inmoralitatea incubata prin respingerea religiunei, cu cătu va fi progressulu mai mare, cu atâta va róde mai tare la radecin'a arborelui tronului loru. Domnitorii numai atunci isi voru poté sustinea tronulu timpu indelungat, candu acela va fi radiematu pe fericirea si increderea supusiloru binecrescuti si luminati.

Sciunt'a singura, de ar fi aceea cătu de mare, nu pote mijloci bunastare si fericirea omenimei, pentru că sciunt'a e o arma cu doue taisiuri, si apoi omulu fara de religiune si invetiaturi morale sanetose, căndu apuca in mana acea arma pericolosa, unu taisiu ilu indreptă asupra altora, éra celalaltu asupra sa; deci i-trebesce religiositate, că se i-se imblandiésca ănim'a si se i-se inteleptiésca mintea. Sciunt'a cea séca pentru omu nu pote fi cultura adeverata, pentru că acésta nu se estinde la tóte insusirile omenesci; omulu, că fintia spirituala de doue are lipsa, de religiune si sciuntia, dintre cari un'a trebue se'lu inpace cu cele ceresci, éra cealalta cu cele pamentesci; că se fia omu adeveratu, una nu-i este destula dintre aceste doue, chiaru asia precum nu-i este destulu corpulu fara spiritu, ci din contra, amendaoue i-trebusc; deci cultur'a adeverata nu consiste singuru numai din sciuntia ori religiune, ci din amendaoue; aceste doue nu se potu desparti un'a de alta, pentru că ele trebue se se completedie una pe alt'a. Despartirea bisericei de statu este lapedarea de Dum-

bisericei greco-orientale din Bucovin'a se nu mai ajunga nici-o data căteva mii pentru o buna scóla romanésca de fetitie?“ . . .

(Va urmă.)

R o m a n i a .

10 Maiu.

Memorabil'a di de 10 Maiu, indouit'a aniversare a suirii pe tronu a M. S. R. Domnului si a proclamarii independentiei, a fostu serbata cu o deosebita solemnitate si, déca timpulu ar fi fostu mai favorabil, serbarea ar fi presentat unu aspectu de o miie de ori mai stralucitul prin marea revista militara si serbarea din gradin'a Cismigiu ce se proiectase si care s'au suspendat din caus'a ploii.

Cu tóte acestea timpulu celu ploiosu n'a inpedecat poporatiunea capitalei de a-si manifesta bucuria si simtimintele de veneratiune pentru evenimentele memorabile ce se léga de acésta di.

Afara de revist'a militara, si de serbarea dela Cismigiu, tóte celealte puncte din programa au fostu urmate in tocmai.

Locuitorii capitalei se desteptră in dori de di in bubuitulu tunurilor care anuncia solemnitatea dilei.

Inca de diminétia capital'a inbracase vestmentul seu de serbatore; stradele principale, si mai alesu Calea Victoriei, Boulevardu, stradele Lipscani, Sielari, Carolu I, calea Rahovei si pâna la Metropolia, presentau unu aspectu incantatoru prin multimea de standarde care inpodobiau fia-care casa, fia-care pravalia si prin ghirlanide de frundie, care traversau stradele la mici distante.

Locul destinat pentru defilarea trupelor pe d'inaintea M. S. R. Domnului, adeca Boulevardu, era fórtie frumosu inpodobit. Dela unu capetu pâna la altul ghirlande de frundie, de care falfaiau sute de drapele tricolore, traversau strad'a, atârnate fiindu de lungi prajini, avendu fiacare in virfu unu standardu. Statu'a lui Michaiu Eroul era de juru inprejur garnisita cu verdétia. In faci'a Statuei, pe treptele principale ale palatului Universitatii se radicase o estrada plina de gustu, la care conducea trei renduri de trepte, inpodobite cu vase de flori si cu ghirlande de verdétia. Unu covoru rosu acoperea tota estrad'a si scarile. In fundu era pre-gatit tronulu A. S. R. Domnitorului; unu balda-chinu formatu din tricoloru nationalu ilu acoperea. O frumós'a coróna compusa din flori diferite era la spatele tronului, era mai la vale initialele M. S. R. Domnului brodate cu firu de auru.

La 9 óre si jumetate diminétia, s'a celebrat la Metropolia unu Te-Deum de către I. P. S. S. Mitropolitul primat incongiuratu de Inaltulu Cleru.

La acésta ceremonia au asistat d-nii ministri, d-nii presiedinti si membrii ai Corpurilor Legui-

nedieu, o declaratiune rusinósa, că ómenimea nu voesce a serví densului. Acésta sumetia va avea de urmare o cadere cumplita. Istori'a a demonstrat'o acésta fórtie adeseori si mai pe urma in revolutiunea cea mare. . . . Noi dorim — dice mai de parte Dr. I. Rohl — in interesulu statului si alu familiei, o legatura strinsa intre biserica si statu, o legatura incheiată pe bas'a dreptu lui omenescu eternu, divinu si legale.“ *)

Dupa cele premissé potem conchide, că numai cultur'a cea adeverata: sciunt'a inpreunata cu religiositate este sorgintea principale, din care isvoresc fericea popóralorul in tóte timpurile. Acelu poporu, care pe lângă aceea, că cu sciunt'a se va ridicá la nivelulu epocii va sc'i pretiu totuodata si religiunea, că o parte esentiale a culturei adeverate, acela va fi fericie si scutit de ruinarea nationala, pentru că atunci va fi inpacat cu omenimea intréga si cu sine insusi. Sciunt'a i va castigá cele materiali, éra religiunea cele spirituali. Ambe aceste voru lucru continu un'a cu alt'a, că moralitatea, acelu angeru paditoriu alu genului omenescu, se ia dimensiuni totu mai mari, că se pote sterpi totu ce e reu si putredu in corpulu natiuniloru; atunci apoi voru incetá conflictele si sectele periculose din sinul popóralorul, atunci apoi va scadea numerulu renegatiloru, alu ómeniloru corupti si reutaciosi; si din contra se va inmulti numerulu ómeniloru consciintiosi, alu ómeniloru morali, buni si culti, cari se voru entusiasmá la audiu faptelor nobile, maretie si gloriose, cari voru intinde mâna de ajutoriu inocentiei oprimate, si cari se voru intórci cu disprețiu de cătra totu ce este reutaciosu; pentru că fara de aceste recerintie nu esista aplecare si iubire către frumosu, bunu si dreptu, către aceste trei idei sublime si salvatore ale genului omenescu, care idei, déca se voru realizá óre candu: atunci destinate popóralorul voru fi conduse de ómeni demni, atunci omenimea va ajunge acea epoca fericita, care se numesce: etatea de auru.

Budapest'a, 8 Febr. st. n. 1880.

Georgiu Jlea
jur. de a. I.

*) Rohl-Rezeiu o. c. pag. 370.

tore, presenti in capitala, inaltele curti de cassatiune si de compturi, corpulu professoralu, delegatiunile judestielor si ale corpurilor armatei, d. primariu cu consiliul comunul alu capitalei, curtile si tribunalele, inaltii functionari ai Statului si d-nii oficiari din armat'a permanenta, teritoriala, din reserva si guard'a orasienesca, cari nu erau supt arme.

101 tunuri anuntiara pornirea A. S. R. Domnului dela palatul Cotroceni spre a asistá la Te-Deum.

A. S. Regala veni la Metropolia inpreuna cu A. S. Ducale de Nassau, intr'o trasura inchisa, precedata si urmata de unu plotonu de gendarmi calari. Pe totu percursoru, poporatiunea care se inbuldia pe strade, cu tóte cã nu incetase a plouá, primi cu viue aclamatiuni pe Domnitoru, precum si candu trasur'a princiara ajunse la Metropolia.

Dupa Te-Deum era se urmedie revist'a militara. Plói'a nu incetase inca. Cu tóte acestea bulevardul furnicá de lume, éra dela ferestrele palatului Universitatii se aretau mi de capete frumóse, cã-ci sexulu frumosu nu voi se scape acésta ocasiune de a mai vedea si salutá odata pe aceia, cari prin eroismulu loru facusera cã diu'a de 10 Maiu se fia atàtu de scumpa Romaniei. Din nefericire inse plói'a nu inceta unu momentu si pe la órele 10 si jumetate se anunciarã cã defilarea trupelor s'a suspendatu.

In puçine momente palatul Universitatii se desierta de numerosulu publicu, care asteptase cu atata bucuria sosirea trupelor si toti se respira pe strade.

La órele 11 si jumetate M. S. R. Domnitorulu primi la palatul din orasiu, in sal'a Tronului, inconjuratu de cas'a Sa civila si militara si in presen'ta d-loru ministri, felicitarile delegatiunilor judestielor, la care respunse print'nu discursu caldurosu.

La 1 óra d. a. s'a datu banchetul din sal'a Teatrului. Decoratiunea salei éra stralucita si de bunu gustu totu-de-odata, ghirlanide de verdétia si tricolorul se amestecau de minune cu aurulu ornamentelor teatrului. Trei renduri de mese, incependum din fondulu scenei transformata in salonu, pana la usia, contineau aprópe 400 de servise. In capulu meselor din fundu era asediata o mésa de-a curmezisulu, destinata M. S. R. Domnitorului si celor mai inalti demnitari ai Statului.

Banchetul fiindu datu de primaria ostirei, tóte corurile de armata din tiéra aveau la acestu banchetu representantii loru, la care asistau si toti comandanii superiori ai ostirei. Delegatiunile judestielor, presedintii curtilor si tribunalelor, toti functionarii superiori, cei mai insemnatii comercianti din Bucuresci, representantii corpului medicalu, ai corpului advocatilor si ai celui professoralu, directorii principalelor stabilimente de creditu asistau asemenea la acestu banchetu, celu mai mare din tóte cãte s'au datu pana acum de felulu acesta.

Tóte lojele erau ocupate de ministri straini, resedinti in Bucuresci, cu familiile loru, de familiile functionarilor superiori si de persoñe de distinciune din tóte clasele, astfelui in cãtu sal'a, plina de susu pana josu, de totu ce este mai distinsu in societatea nostra, presentá unu aspectu admirabilu.

Veseli'a si in unele momente entusiasmulu erau generale. Pe la mijlocul banchetului, aparù in loj'a domnésca M. S. R. Domn'a insocita de A. S. ducale de Nassau si de dómnele de onore. Conmesenii vediura pe Domn'a romanilor, se sculara deodata toti in picioare, salutandu-o cu strigate si salve de aplause.

Spre sfîrșitul banchetului, M. S. R. Domnitorulu ridicà in termini patriotici si caldurosu unu toastu pentru fericirea si prosperitatea tierei. Lungi strigate de veselia primira toastulu domnescu.

D. Cariagdi, primariul capitalei, radicà unu toastu pentru ostirea romana si pentru M. S. R. Domnitorulu, siefulu ei, aretandu insemnatatea dilei de 10 Maiu, in care se serbedia mai cu osebire oper'a armatei si a Domnitorului.

D. ministru de resbelu respunse in termeni caldurosu la toastulu d-lui primaru, inchinandu pentru orasulu Bucuresci.

Cerulu nu ne parasise cu totul.

Pe la 3 óre d. a. plói'a inceta si puçinu dupa aceea unu sóre stralucit luminá orasulu impodobit. Surisulu cerului facu se surida intrég'a capitala, si cei cari abandonasera ori-ce sperantia se inveselira din nou. Serbarea nu era perduta. Partea cea mai frumosa a serbarii avea se vina.

In adeveru, nimeni n'ar mai fi credintu, cã dupa o di atàtu de plouisoa iluminatiunea va reusi atata de bine si stradele capitalei voru coprinde unu publicu atata de numerosu si de voiosu. Numai

foculu entusiasmului pentru o di atata de mare, in care totu ce simte romanesce trebuie se se bucur, a potutu se faca, cã veseli'a se fia atata de generala. Inca dela 7 óre si jumetate stradele furnicau de publicu, éra dupa 8 óre cu greu mai potea strabate cine-va pe Bulevardu si pe calea Victoriei.

A descrie iluminatiunea cu de-amenuantulu, a enumerá aci tóte casele si magasinele care escelau prin frumsetiea iluminatiunii ne-aru fi aprópe cu nepotintia, cã-ci nu puçine erau acele cari prin podób'a si splendórea ce infatisiau atrageau deosebit'a atentiune a treectorilor. Puçine erau numai acelea care nu iluminasera de locu, pe care nu le vomu numi. Ele n'au potutu micsiora de locu stralucirea generala si déca le place intunereculu ne le poti inpune lumina.

La 8 óre si jumetate, M. M. L. L. Regale cu A. S. ducale de Nassau, intr'o trasura de gala cu patru cai, pornira dela palatul si percursora stradele capitalei in mijlocul celor mai entusiaste urari ale poporatiunii, care se intrecea a aclamat'a iubiti Suverani. Multimea era asia de mare si de désa, in cãtu trasur'a princiara nu potea inainta de cãtu forte incetu si oprindu-se necontentu. Veselia si buna-vointia straluceau pe feciele A. A. L. L. Regale Domnulu si Dómina. Grati'a care distinge pe iubit'a nostra Suverana parea a se manifesta a-séra mai multu de cãtu ori candu. Pe la 10 óre A. A. L. L. Regale se intorsera, la palatul din capitala si, dupa cãtu timpu, se áratara pe balconu; in totu timpulu cãtu fura visibili publicului, urarile cele mai caldurose nu incetara. Peste o jumetate de óra A. A. L. L. Regale pornira la palatulu dela Cotroceni.

Mii de trasuri, atata birje cãtu si echipagiele cele mai frumóse, incarcate de publicu, formau pe calea Victoriei doue siruri neterminabile, din care unulu se misca intr'o directiune, éra celalaltu in directiunea contraria, era trotoarele semenau cu doue torente de ómeni care cauta se isi faca locu unulu print'altulu. Musicele militare mariau veseli'a generala, unele strabatendu stradele, altele cantandu la palatulu Domnescu, pe piati'a Teatrului si la gradin'a Episcopiei.

Dupa 10 óre multimea incepu a se rari si la miediul noptii capital'a isi reluase aspectulu seu obicinuitu.

Astfelu se serbatori diu'a de 10 Maiu cu totu timpulu nefavorabilu. Ce ar fi fostu, déca diminet'a dilei de ieri ar fi fostu cã dupa-amiédia !

Inaltu ordinu de di.

Oficeri, supt-oficeri, caporali si soldati !

Diu'a de diece Maiu este indouit scumpa ănamei Mele; in acésta di am intrat cã Domnul in capital'a Romaniei, si totu la diece Maiu tiér'a a devenit independenta, gratia eroismului vostru.

Pe cãtu a fostu ince de mare gloria care a incoronat silintele vostre, pe atata este de grea missiunea d'a pastrá neatinsu sacrulu depositu pusu de acum inainte supt scutulu patriotismului vostru.

Sunt sicuru cã veti fi totu-deauna patrunsi de inalt'a missiune ce ve incumba, si cã Romani'a va gasi pururea cea mai poternica garantia in devotamentulu si in indeplinirea datoriei vostre.

Se traiésca Romani'a.

Se traiésca armat'a romana.

Datu in Bucuresci, la 10 Maiu 1880.

Carolu.

D. C. A. Rosetti a primitu din partea clubului comerciantilor si meseriasilor romani din Jasi urmatorea telegrama :

D-lui C. A. Rosetti, presedintele Camerei.

Membrii clubului comerciantilor si meseriasilor romani din Jasi plini de stima si incredere in D-v. vechiu luptatoru pentru libertatile poporului si ale tierei nostre, ve róga se bine-voiti a'i reprezentá la serberea nationala de mane si a depune la picioarele Altetielor Regale Domnului si Dóminei caldurosele nostre urari.

Presedinte : Alecu Vasiliu.

Secretar : Const. Chirila.

La acésta telegrama d. Rosetti a respunsu prin urmatorea :

"Am presentat Altetielor Regale caldurosele si romanescile vostre urari de fericire.

Am avutu onórea de a fi insarcinatu a ve transmite multiamirile Altetielor loru Regale si a ve increditinti cã propasirea comerciului si a industriei romane a fostu si va fi un'a din cele mai necurate dorintu si preocupari ale Altetiei S. Regale Domnulu Romanilor.

Pentru insarcinarea ce mi-ati datu si cuvintele magulitóre cu care ati insocitu-o, sunt o onore pentru care ve rogu se primiti simtimentele mele de recunoscinta.

Déca cã fostu comerciant si primu staroste puçinu amu facutu pentru deplin'a propasire a comerciului si a industriei, v'asicuru cã nu credinti'a mi-a lipsit, ci pedicele au fostu mari.

Voi luptá, pe cãtu voi mai trai; déra isbend'a cea mare ve este asicurata, cã-ci ve cunosceti datorie si drepturile, si aveti cu voi junimea cea patriota care, cu voi inpreuna, va face cã Romani'a se devie in curendu si prin comerciului si industri'a ei, libera si independenta."

C. A. Rosetti.

Raportulu d-lui ministru de interne cãtra M. S. R. Domnulu.

Prea Inaltiate Dómine,

Diua de 10 Maiu, aniversarea suirei pe Tronu alu Mariei Vóstre Regale, este o indoita di de serbatore nationala. Romani'a intréga va participa la acésta veselie.

O parte din poporatiunea orasiului Focsani, victim'a teribilului incendiu, care i a consumat avutulu, va fi singura in doliu. Spre a i se aliná dar suferinti'a, spre a o face se participe si dens'a la acésta serbare, spre a uitá si ea, in acésta di mare, durerea legitima de care e coprinsa, am cerutu dela consiliul ministrilor a'mi deschide unu alu douilea creditu extraordinariu de lei 20,000 spre a veni din nou in ajutoriulu acestor victimi, si consiliul, prin jurnalulu incheiatu in siedint'a dela 7 Maiu, subt Nr. 1, aprobandu'mi acestu creditu, am onore a supune citatulu jurnalul la inalt'a aprobare a Mariei Vóstre Regale, presentandu-Ve spre semnatura si alaturatulu decretu.

Sunt, cu celu mai profundu respectu, Prea Inaltiate Dómine,

Prea plecatu si prea supusu servitoriu, Ministru secretariu de Statu ad-interim la departamentul de interne,

I. C. Brati anu.

1880, Maiu, 7.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

— O corespondentia mai vechia „De langa in ormentul lui Buteanu“, adeca din comit. Zarandu, despre modulu cum in comun'a Iosasielu candidati fiindu doui romani si unu unguru trimis acolo inadinsu dela Aradu, acesta ajutatu de doui preoti romanesi, fu alesu cu majoritate, in loculu lui C. T. Blidariu, destituitu pentru abusuri. Acea corespondentia nu s'a publicatu din caus'a personalitatilor coprinse intren's'a. De altmintrea on. dn. corespondente pote fi convinsu despre doue inprejurari forte triste si anume: a) cã din comunele fostului comitatul Zarandu vinu cã de doui ani incóce, aprópe atatea sciri si plansori despre diverse blastemati cã si din comitatul Hunedorei, din ale Banatului, din Marmati'a si din Tiér'a Oltului; b) cã déca ar fi cã se inregistramu tóte scandalele si abusurile cãte se comitu la alegerile de notari comunali, amu fi condamnati se sacrificamu acelora, celu puçinu a patra parte din fiacare Nru alu diariului nostru, ceea ce nu ar suferi publicul cetitoriu. Repetim si acilea observatiunea de alta data: Sistem'a politicei actuale este mama' acelui modu de alegeri. Sunt pré bien cunoscute si causele, pentru care unii popi nu voiesc notari de romani, precum de alta parte este totu asia de bine sciutu, cã unii din acestia nu merita nici o crutiare.

— Din comun'a Danesiu (Villa Dionisii, Dunnersdorf) ne venise cu dat'a din 1/13 Aprile a. c. o apologia, prin care on. domnu parochu locale se apara contra loviturilor date asupra'i in Nri 29 si 32 ai „Telegrafului romanu“ cu adaosu, cã confratii dela acelu diariu ar fi refusat publicarea, prin urmare cã d-sa fu necessitat a recurge la unu altu organu de publicitate. Apologi'a scrisa desu, pe 7 1/2 pagine formatu folio, de altmintrea in stilu destul de bunu si in tonu moderat, de si dorerosu, se inverte mai tota pe lângă apararea persoñei dlui parochu de antacuri si suspitioni continuante de cãtiva din caus'a unui docente anume Ioanu Bendorfeanu, despre care se arata, cã comun'a nu'l mai voiesce din cauza cã dà examene rele, cã in se acelasiu este sustinutu de auctoritatile superioare. Nenumerate sunt reclamatiunile de natur'a acestora indreptate nu numai cãtra ordinariatulu din Sibiu, ci si cãtra altele de tóte confessioniile din tiéra, precum si cãtra inspectoarele regesci, asupra docentilor dela scóolele neconfessionali, ba si asupra unor profesori gimnasiali; este prin urmare preste potintia, cã in diarie mici se incapă discussiuni personali atata de lungi numai din caus'a unor docenti, sau lenesi, sau escessivi, ori numai prosti, cã-ci in acestu casu abia ar mai remanea locu pentru alte publicatiuni forte necesarie si chiaru ardietorie, care interesseda pe publiculu intregu, sau incai pe o parte mare de lectori, pre candu dissensiunile personali disgusta si pe acei puçini cãti le voru fi citindu, fiindu-cã pe lângă-ce au numai interesu locale, apoi si sémena cã ou cu ou celor ce se intempla in alte comune. Preste acésta citindu noi apologi'a dsale cu tóta aten-

tiunea, ni se pare că nu ar avea vreo cauza de a se teme asia tare de nu sciu ce vendetta ce s'ar provoca prin denuntari miserabili, la care nu s'aflau omu pe pamantu că se le pótá infrená si ale dă de capeteiu. Deci se dica si dsa cu psalmistulu: Drechtul de audiulu reu nu se va teme.

Sciri diverse.

— (Aniversare rara.) P. Protopresbiteru alu Sighisórei Zacharie Boiu a serbatu Joi, in 8 Maiu, in sinulu familiei sale, aniversarea anulu 80. Veteranulu protopresbiteru e sanetosu si traiesce fericitu din preuna cu soția sa in alu 57 anu alu casatoriei loru. (Telegraf. rom.)

— (Spargere.) In nóttea din 16—17 Maiu nisces facetori de rele au spartu zidulu din dosulu cancelariei comunale din Vintiulu de josu si strabaténdu in launtru s'a incercat a sparge o cassa Wertheimiana, in care pre langa alte documente se află si o suma de 6—700 fl. v. a. Hotii n'a potutu desface decât numai o parte a cassei, din cauza că séu le au lipsit timpulu necessarui, séu instrumentele, si asia nu si-au potutu ajunge miserabilulu loru scopu. Incuietórele cassei fiindu intepenite asia, că nu s'a mai potutu deschide cu chieile proprii, au fostu tramisa la Alb'a-Jul'a pentru că se o reparedie acolo.

— (Multiamita publica) Biseric'a gr.-cath. din Muresiu-Uiór'a a primitu, in timpulu din urma, multe si frumose daruri dela creditiosi iubitori de frumseti'a casei Domnului. D-lu Nicolau Oprea, proprietariu in Dev'a ne au surprinsu in se in dilele trecute cu cele mai pretiose daruri si adeca: cu unu temfiori si navicula de argintu, aduse din Vien'a, in pretiu de preste 100 fl. v. a. pentru cari prin acesta i se aduce multiumit'a cuvenita.

Muresiu-Uiór'a, 25 Maiu st. n. 1880.

Curatoratulu bisericei.

— (Trupa teatrala romanésca in Cernauti.) Cu dat'a din 22 l. c. ni se impartasiesce din capital'a Bucovinei, că de cîteva dile au sositu acolo o mica trupa de actori romani, subt directiunea d-lui Ghermanu Popescu. Parte din acesta trupa face si cunoscutulu tenoristu Nicolau, care in representatiunea din 22 Maiu au cantat intre altele si romantiele „Marea tradare“ si „Ultimele momente ale capitanei Valter“, (mortu in lupt'a pentru neuternarea Romaniei). Cu toté că trup'a este mica, adaoge d. corespondentu, totusi ne bucuramu candu ni se da ocasiune se potemu audi din candu in candu versulu romanu, resunandu de pe scen'a teatrului din Cernauti, care mai multu timpu este ocupata de trupe germane si rutene, de cîtu de cele romanesci.

Noi intrebamu, pentru ce d. M. Pascaly séu d. Jonescu nu mai facu din candu in candu cîte-o esurasiune teatrala si prin insetatele provincii romanesci Bucovina si Transilvania. Se temu óre că nu isi voru află socoteal'a? Acesta nu ar fi nici o pedeca, pentru că ori de cîte ori o trupa de actori au visitatu aceste provincii abandonate, ele totudeauna si-au aflatu socoteal'a si au fostu primite cu entusiasmu. Voru fi deci alte consideratiuni de oportunitate, pe care de si le ghicim, dar' nu le aprobam, pentru că nu sunt actuale. Precum trup'a actorilor dela teatrulu ungurescu din Clusiu s'a dusu la Vien'a, pentru că se dea acolo representatiuni forte bine cercetate in Ringtheater, si precum alte trupe de actori si artisti nomade visitédiua pe fiacare anu provinciele nostra, pentru ce óre se nu pótá face acesta si o buna si bine-organisata trupa romanésca? Din simpl'a cauza, pentru că ne amu in strainatu unii de altii si pentru că ne suntemu indiferenti.

— (Alienatiune.) In diu'a de 24 l. c. cunoscutulu generalu de cavaleria principele Wilhelm Montenuovo au fostu condusu in spitalulu pentru alienati din Döbling de langa Vien'a. Principele Montenuovo este nascutu la 1821 si au fostu fiul fostei odiniora imperatease a Franciei, archiduces'a Mari'a Louis'a, casatorita pentru a dou'a óra in casatoria morganatica (de man'a stenga) cu contele Adam de Neipperg. Principele au facutu o stralucita cariera militara si au fostu decorat cu ordinulu Mariei Teresiei pentru purtarea sa in campania din 1848. In anii dupa 1860 au fostu comandantu militariu alu Transilvaniei. La anulu 1866 au fostu denumitul de comandantru militariu alu Boemiei si mai tardiu capitantu alu trabantilor gardei de corp. Este unu secretu publicu, că in anii din urma principele traiá intr'o stare finanziara cîtu se pótá mai derangeata, si acesta au si fostu cauza, că au trebuitu se se retraga cu totulu din viati'a publica. Famili'a sa si a repausatei sale soția, care fusese din famili'a principala Batthyányi, adusera mari

OBSERVATORIULU.

sacrificie pentru de alu rangea pe principele, fara inse că se sia ajunsu la unu resultatu multiumitoru.

— (Duelu.) Totu in diu'a de 24 Maiu au avut locu, in Kaposztas-Megyer in apropiere de capital'a Ungariei unu duelu intre fostulu subsecretariu de statu dela ministeriulu de interne, famosulu comite Victoru Zichy-Ferraris, cunoscutu din scandalos'a afacere avuta cu diuaristii Asboth si Verhovay si intre comitele Stefanu Karolyi. Comitele Zichy-Ferraris au fostu vulnerat de mórte, trecendu'i glontiulu prin peptu in apropiare de stomacu si esindu'i prin partea stinga aprope de anima. Déca nu ne insiela memor'a, apoi acesta este alu vreo 25 duelu ce s'a intemplatu in decursu de unu anu in Ungaria si Transilvania, ceea ce este unu semnu, că atmosfera sociala a ungurilor este viciata si putreda.

— (Unu nou diuariu.) Incepéndu cu diu'a de 10 Maiu a. c. au aparutu in Focsani unu nou diariu politicu subt titlulu „Putna“, alu carui directoru este d. professoru N. Tipeiu, de origine transilvanéu. Diariulu apare de doue ori pe septemana in formatu cam că „Observat.“ nostru. Programulu noului diariu este liberalu-moderat si promite a se interessa si de afacerile romanilor de dincóce de Carpati.

Noi salutam cu viua bucuria pe noului colegu, i dicem bine-ai-venit u si i dorim viața lunga si succesiulu celu mai completu.

Pretiulu de abonamentu este pe anu 15 lei, pe 1/2 anu 8 l. pe 3 luni 4 lei.

Pentru strainetate se adaoga porto postalu. A se adressá la administratiunea diariului in Focsani, tipografia D. Samolada.

Locu deschisu.*)

Sibiu, 5 Maiu 1880.

Multu onorate d-le Redactoru!

De multu n'am u mai luat pén'a amâna, că se scriu cîte ceva de interesu mai generalu.

Ocupatiunea mea, fiindu economia, facu numai notitie, éra de alte lucruri mai mari nu m'am u interesa.

Dara cîte odata vinu intemplari in vieti'a omului, cari pe omulu celu mai flegmaticu ilu scotu din flegma, candu vede ticalosi'a, care se intempla in poporulu nostru, resultatul alu crescerii sale morale conduse de omeni fara nici o crescere.

Voiu d-le Redactoru, se descriu o intemplare din Aciliu, langa Saliste, de unde pótá n'a mai esit u nici odata nimicu in publicitate. Nici n'a potutu esit asia ceva, de órece acolo pana eri alalta eri n'a avutu nimea sciintia de carte. Acum inse, e dreptu, că au esit u acolo cîtiva tineri, cari facu onore prin portarea si cunoscintiele loru acestei comune, si acestia sunt doui frati Ivanu, unulu notariu comunulu acolo, altulu invetiatoriu in Saliste si I. Metiu fostu invetiatoriu-directorul in Resinari.

Mai este acolo si feciorulu popii, carele a trecutu prin scola, dar scol'a n'a trecutu prin elu.

Acolo ómenii au fostu iobagi si servilismulu iobagescu li se cunoscce in diu'a de astazi.

Ómeni, in mare parte, cari nu cugeta nimicu la viitorulu loru si alu familiei loru, nici in respectu intelectualu moralu nici materialu.

Dara se vinu la obiectulu ce mi-am u propusu a scrie.

La Dominec'a Tomii s'a facutu acolo alegere de capelanu pe langa parochulu de acolo, omu de altmintrea nu betranu de ani, dar betranu de constitutia corporala, resultatul alu vietii sale neregulate. La postulu acela au fostu doui concurrenti, ambii nascuti din Aciliu, si anume, d-lu I. Metiu fostu invetiatoriu-directorul la scol'a din Resinari, barbatu intelligent, moralu si tare diligent — si insusirile acestea nu i le pótá denegá nimenea, carele ilu cunoscce bine — si alu douilea concurrent a fostu I. Popoviciu, feciorulu parochului actualu.

Facéndu asemeneare in toté privintiele intre acesti doui concurrenti rivali, vini la mirare, cum I. P. se pótá pune alaturea cu I. M. déca celu dintau are cîtu de puçina judecata. Dara reutatea ómenilor merge de parte. — I. P. e feciorulu popii si totuodata dascalul in Aciliu. Plat'a si-o ia candu dà D-dieu; mai dà cîte odata si aldamasie; totalu-seu mai omenesc pe ómeni cu beutura, le lasa din stol'a sa indatinata si cî urmare a acestor corumperi, la alegerea de capelanu, vedi numai că I. P. intrunesce o mare majoritate de voturi fatia cu I. M. carele e cu multu mai superioru in toté privintiele de cîtu I. P.

Multu m'am u mirat u de acestu resultatul si amu intrebatu pe unii ómeni, că pentru ce au votat asia ticalosiesce? Iata ce respunsu amu primitu, firesc dela cei din partid'a lui I. P. Noi cunoscem pe I. P. cîci elu e cî si noi, dara d-lu Metiu a fostu totu dusu de acasa si cu densulu n'avemu asia indrasnela cî cu Ionu Popii; noi scim cî d-lu Metiu e mai invetiatu de cîtu Ionu Popii si e omu de omenia, dara la satulu nostru ne pótá face slujba si Ionu Popii.

Audit motive! — Intr'adeveru I. P. e de totu risticat si slujba in biserica o va poté ceti, dara noue ne trebue preoti mai luminati decum pótá judecă pororul si déca Ven. consistore se voru tiné in punctulu acesta de litera legii, atunci multi teologi harnici se

*) Pentru articlii ce esu sub acesta rubrica, redactiunea nu ia nici-o respondere asupr'a sa. Red.

voru dă inapoi, preferinduse de cîtra poporu cei debili si urmarea va fi, că vomu avea inca multu timpu preoti necorespondatori chiamarii loru.

Amu intielesu totu atunci, că concurrentulu I. P. ar fi promisu, că va dă poporului dupa alegere doue buti de vinu si cî acésta e adeveratu, me intaresce in pregiurarea, că biseric'a a fostu indesuita de ómeni, dupa cum n'a fostu nici odata.

Au fostu la biserica ómeni, cari nu mergu la biserică cu anii si pe viitoru nu'i mai vede nimenea la biserică, fiindu presenti preste 150 barbati (pe candu Duminec'a si serbatorea nici odata nu mergu la biserică mai multu de 30 pana 40 barbati).

Imi iau libertate a atrage atentiu a Ven. Consistoriu din Sibiu, rogandu'l in interesulu prosperarii nóstare nationale, rogandu'l, că se nu sufere astfelu de neorendueli si la o astfelu de alegere se se servescă de lege cu tota rigórea, cu atât mai virtosu, căci amu intielesu, că si tatalu concurrentului I. P. a mintit u pe ómeni si asia in contra acestuia ar fi de dorit u se aplică §. 18 din Regulamentulu pentru parochii....

Unu martore ocularu

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

25 Maiu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa eualitatati	1 hectolitu fl. 8.50—9.50
Grân, amestecat	1 " " 7.—8.—
Secara	1 " " 5.40—5.80
Papusioiu	1 " " 4.60—5.—
Ordu	1 " " 4.60—5.—
Ovesu	1 " " 3.60—4.—
Cartofi	1 " " 2.50—3.—
Mazare	1 " " 7.—8.—
Linte	1 " " 12.—13.—
Fasole	1 " " 6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram. 37.—40.—
Untura (unsore topita)	50 " 28.—29.—
Carne de vita	1 " " 44.—46
Oua 10 de	—20

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 26 Maiu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de aur	105.90	105.95
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalung	—	82.50
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	100.—	99.75
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	87.—	87.50
Inprumutul drumurilor de feru ung.	125.50	126.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamantului	94.30	94.25
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	—	93.50
Obligatiuni urbariale temesiane	93.50	93.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	—	92.25
Obligatiuni urbariale transilvane	93.—	93.—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	96.—	—
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecimei de vinu	92.—	92.75
Datorie de statu austriaca in chartie	82.45	72.50
Datorie de statu in argintu	73.15	73.25
Rent'a de aur austriaca	88.33	88.50
Sorti de statu dela 1860	129.25	130.—
Actiuni de banca austro-ung.	832.—	836.—
Actiuni de banca de crediu ung.	277.—	279.—
Actiuni de creditu aust.	264.50	265.25
Sorti unguresci eu premii	—	110.50
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.59	5.58
Napoleondorulu	9.40	9.39
100 marce nemtiesci	58.15	58.10

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

14 Maiu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 85.3/4 b.
Inprumutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	108.60 "
Obligatiuni dominiali cu 8%	104.1/4 "
Creditu fonciari rural cu 7%	